

NOTA BREU

***Mesembryanthemum nodiflorum* L. (Aizoaceae) al cap de Creus
(nord-est de Catalunya)*****Mesembryanthemum nodiflorum* L. (Aizoaceae) in the Cap de Creus area
(northern Catalonia)**

Pere Aymerich*

* C. Barcelona, 29. 08600 Berga. A/e: pere_aymerich@yahoo.es

Rebut: 08.06.2015. Acceptat: 12.06.2015. Publicat: 29.06.2015

Figura 1. *Mesembryanthemum nodiflorum* al cap de Creus, a l'inici de la floració.

ALT EMPORDÀ: Cadaqués, capçalera del rec de Culip, 31TEG2585, 70 m, sòl sorrenc amb cobertura vegetal molt feble, enmig d'una pista forestal tancada al trànsit, 4-V-2015 (Fig. 1).

Aquesta espècie té una distribució àmplia a les terres àrides d'Àfrica, Àsia occidental i la Mediterrània, i també s'ha establert com a planta al·loctona a Califòrnia i a Austràlia (Vivrette, 2003; <https://florabase.dpaw.wa.gov.au/>). Als Països Catalans és freqüent al sud del País Valencià, i apareix de forma esparsa a la resta d'aquest territori i a les illes Balears (Bolòs *et al.*, 2000). A Catalunya *M. nodiflorum* només ha estat citat amb seguretat dues vegades. Bolòs (1950) el va

indicar de l'àrea de Barcelona, recollint una observació de Sennen a Can Tunis, entre Montjuïc i el delta del Llobregat, on l'espècie es va trobar en murs i runams; aquesta citació és refrendada per un plec de l'herbari de la Institució Catalana d'Història Natural, datat el 6-III-1915 (Ibáñez, 2006). Ja en temps moderns, Royo (2003, 2006) el va observar força abundant a Sant Carles de la Ràpita, en ambients nitrohalòfils del dic nou de la Ràpita, i relaciona aquesta troballa amb una possible introducció zoòcora, per gavines, des de les illes Columbrets, on aquesta espècie té poblacions estables. A més d'aquestes citacions concretes, existeixen també un parell de dades catalanes imprecises i no confirmades d'aquesta plan-

NOTA BREU

ta. A la *Flora de Catalunya* de Cadevall (1919), *M. nodiflorum* és indicat com a «cultivat i subespontani» a Catalunya, sense precisar cap localitat, cosa que sí que fa quan parla de *M. crystallinum* L. D'altra banda, a *Flora iberica*, Gonçalves (1990) l'assenyala de l'àmbit provincial de Girona, sobre la base d'una suposada citació bibliogràfica que desconeixem i que no apareix recollida a les síntesis botàniques catalanes (Bolòs & Vigo, 1990, Bolòs *et al.*, 2000).

La nova localitat del cap de Creus està molt aïllada de la resta de les conegudes, i és més o menys equidistant del nucli ja indicat de Sant Carles de la Ràpita –on desconeixem si encara persisteix– i de les escasses poblacions existents a la costa rocosa propera a Marsella. En aquest sector de la Provença *M. nodiflorum* té el seu límit septentrional i hi ha estat documentat de forma continuada des del segle XIX fins a l'actualitat (Marnac & Reynier, 1910; Tison *et al.*, 2014). Al cap de Creus hi vam observar una població que ocupava una superfície de pocs m² però força nombrosa (desenes d'individus), i que a primers de maig tot just començava a florir. El fet que l'espècie no hagués estat detectada en estudis florístics previs de la zona (Franquesa, 1995) fa pensar que pot haver-hi arribat en temps recents, i que potser es tracta d'una aparició accidental o efímera, possibilitat que caldrà avaluar en els pròxims anys. Pel que fa als mecanismes pels quals podria haver arribat, la localització en una pista abandonada podria suggerir una intervenció antròpica, però igualment hi podrien haver intervingut altres vectors de transport, en especial els ocells marins, ja que es troba a menys de 0,5 km del mar.

Bibliografia

- BOLÒS, A. 1950. *Vegetación de las comarcas barcelonesas*. Instituto Español de Estudios Mediterráneos. Barcelona. 579 p.
- BOLÒS, O. & VIGO, J. 1990. *Flora dels Països Catalans*. Vol. 2. Ed. Barcino. Barcelona. 921 p.
- BOLÒS, O., FONT, X. & VIGO, J. 2000. Atlas corològic de la flora vascular dels Països Catalans. *ORCA: Atlas corològic*, 10. Institut d'Estudis Catalans-Secció de Ciències Biològiques. Barcelona.
- CADEVALL, J. 1919. *Flora de Catalunya*. Vol. 2. Institut de Ciències. Barcelona. 470 p.
- FRANQUESA, T. 1995. *El paisatge vegetal de la península del cap de Creus*. Institut d'Estudis Catalans. Secció de Ciències Biològiques. Barcelona. 631 p.
- GONÇALVES, M.L. 1990. *Mesembryanthemum* L. P. 78-82. In: Castroviejo, S., Laínz, M., López González, G., Montserrat, P., Muñoz Garmendia, F., Paiva, J. & Villar, L. *Flora iberica*. Vol. II: Platanaceae-Plumbaginaceae (partim). 897 p.
- IBÁÑEZ, N. 2006. *Estudi sobre cinc herbaris històrics de l'Institut Botànic de Barcelona*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona. 185 p.
- MARNAC, E. & REYNIER, A. 1910. *Flore phanérogamique des Bouches-du-Rhône*. Imp. Monnoyer. Le Mans. 131 p.
- ROYO, F. 2003. Novetats per a la flora del Principat de Catalunya. *Butlletí Institució Catalana d'Història Natural*, 71: 129-130.
- ROYO, F. 2006. *Flora i vegetació de les planes i serres litorals compreses entre el riu Ebro i la serra d'Irta*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona. 717 p.
- TISON, J.M., JAUNZEIN, P. & MICHAUD, H. 2014. *Flore de la France méditerranéenne continentale*. Naturalia Publications. Turriers. 2.078 p.
- VIVRETTE, N. J. 2003. *Mesembryanthemum*. In: Flora of North America Editorial Committee, eds., 1993+. *Flora of North America North of Mexico*. Vol. IV. Disponible en: <http://www.eFlora.org/> [Data de consulta: maig 2015].